

Yabancı bir firmanın Türkiye Şubesi tarafından verilecek sondajlama hizmetinde mükellefiyet türü ve defter tutma hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	VERGİ USUL KANUNU
Özelge no	B.07.1.GİB.4.06.18.02-32171-8466-271
Tarih	21.02.2012

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

ANKARA VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

(Mükellef Hizmetleri Usul Grup Müdürlüğü)

Sayı : B.07.1.GİB.4.06.18.02-32171-8466-271

21/02/2012

Konu : Dar Mükellef Kurumun Vergisel Yükümlülüğü hk.

İlgide kayıtlı özelge talep formunuz ve eklerinin incelenmesinden ... Vergi Dairesi Müdürlüğünün ... vergi numaralı mükellefi olduğunuz, şubenizin ana merkezi olan ... (yüklenici) Türkiye'de petrol arama lisansı bulunan ve Türkiye'de kurduğu bir şube aracılığı ile petrol arama faaliyetlerini gerçekleştiren müşterisi ile petrol arama sondaj hizmeti vermek üzere bir sözleşme imzaladığı, bu sözleşme belirlenecek sondaj programları ve müşterinin vereceği talimatlar doğrultusunda, gerçekleştirilecek sondaj faaliyetleri ile tüm yükümlülükleri ve hizmetlerinin kapsamını belirlemek amacıyla düzenlendiği, yüklenici sondajlama hizmeti verebilmek için gerekli ekipmanı, sondaj gemisini, bu geminin tayfasını ve diğer gerekli unsurları bir araya getirmek suretiyle sondaj hizmeti vereceği, sondaj gemisinin da, arama faaliyetlerini gerçekleştireceği, sondaj gemisi üzerinde yer alan ekipmanın çoğunlukla sabit kıymet niteliğinde olduğu ve sondaj gemisine ait olduğu, bu sondaj gemisi ve üzerindeki teçhizatın

yükleniciye yurtdışında faaliyet gösteren başka bir şirket tarafından kiralandığı, gemi mürettebatının yüklenicinin bordosunda yer almayacağı, başka bir grup firmasından bir sözleşme kapsamında kiralanacağı, yüklenicinin şubenizin bordosunda olacak şekilde bir petrol arama kulesi müdürünü işe alacağı, bu müdürün müşteri ile olan ilişkilerinin koordinasyonunu sağlayacağı ve ...'de bulunacak olan sondaj gemisinin operasyonlarından sorumlu olacağı, petrol kuyusu sondajlama hizmetinin yüklenicinin ... adet petrol arama kuyusunu sondajlanmasıyla sona ereceği, bu sondajlama işleminin 3 ay sürmesinin beklendiği, ancak müşterinin talebiyle bu sürenin uzayabileceği, bu sözleşme kapsamında yüklenicinin sondaj gemisini ... açıklarına getireceği ve tüm sondajlama hizmetlerinin bu gemi aracılığı ile verileceği belirtilerek,

Şubeniz tarafından Türkiye'deki müşterisine verilecek olan sondajlama hizmetinin Kurumlar Vergisi Kanununun 30/1-b kapsamında, serbest meslek faaliyeti olarak mı yoksa ticari kazanç olarak mı vergilendirileceği, serbest meslek olarak vergilendirilecek ise uygulanacak stopaj oranının ne olduğu, Kurumlar Vergisi kesintisi yapıldıktan sonra şubenize yapılan ödemenin şubenizin Kurumlar Vergisine dahil edilmemesinin ve dolayısıyla yapılan vergilemenin nihai vergileme olmasının mümkün olup olmadığı, elde edilen gelirin Kurumlar Vergisi Kanunun 30-1-b maddesi kapsamında stopaj yoluyla vergilendirilmesi ve yine aynı Kanunun 30/9 maddesine göre, şubenizin bu gelirin Kurumlar Vergisi beyannamesine dahil edilmemesi halinde nihai olarak vergilenmiş gelirin yurtdışındaki ana merkeze transferi durumunda, Kanunun 30/6 maddesine göre, şubeniz bünyesinde Kurumlar Vergisi kesintisine tabi olup olmadığı ve bu faaliyetle ilgili defter tutma yükümlülüğünüz bulunup bulunmadığı hususlarında Başkanlığımızdan görüş talep ettiğiniz anlaşılmıştır.

KURUMLAR VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN :

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 3 üncü maddesinin 2 nci fıkrasında, birinci maddede yazılı kurumlardan kanuni ve iş merkezlerinden her ikisi de Türkiye içinde bulunmayanların yalnız Türkiye'de elde ettikleri kazançları üzerinden vergilendirileceği hükme bağlanmış, 3'üncü fıkrasında ise dar mükellefiyet mevzuuna giren kurum kazancının hangi kazanç ve iratlardan oluştuğu belirtilmiştir.

Anılan maddenin 3 üncü fıkrasının (a) bendinde de Türkiye'de Vergi Usul Kanunu hükümlerine uygun iş yeri olan veya daimi temsilci bulunduran yabancı kurumlar tarafından bu yerlerde veya bu temsilciler vasıtasıyla yapılan işlerden elde edilen ticari kazançların, (c) bendinde de Türkiye'de elde edilen serbest meslek kazançlarının dar mükellefiyet konusuna giren kurum kazancı olarak vergilendirileceği hükme bağlanmıştır.

Buna göre, kanuni ve iş merkezlerinin her ikisi de Türkiye'de bulunmayan mükellefler yalnızca Türkiye'de elde ettikleri kazançlar üzerinden vergilendirilmektedir. Yurt dışındaki firmanın Türkiye'de temsilci bulundurmadan mal veya hizmeti kendisinin satması halinde de bu kurumun dar mükellef olma özelliği değişmeyecektir.

Öte yandan, aynı Kanunun 30 uncu maddesinde, dar mükellefiyete tabi kurumların maddede sayılan kazanç ve iratları üzerinden, bu kazanç ve iratları avanslar da dahil olmak üzere nakden veya hesaben ödeyen veya tahakkuk ettirenler tarafından kurumlar vergisi kesintisi yapılacağı hükme bağlanmış olup, serbest meslek kazançlarında yapılacak tevkifat oranı 2009/14593 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca 03.02.2009 tarihinden itibaren, petrol arama faaliyetleri dolayısıyla sağlanacak kazançlardan % 5, diğer serbest meslek kazançlarında % 20 olarak belirlenmiştir.

Aynı maddenin (6) ncı fıkrasında; "Yıllık veya özel beyanname veren dar mükellef kurumların, indirim ve istisnalar düşülmeden önceki kurum kazancından, hesaplanan kurumlar vergisi düşüldükten sonra kalan kısımdan ana merkeze aktardıkları tutar üzerinden, kurum bünyesinde %15 oranında kurumlar vergisi kesintisi yapılır." hükmüne yer verilmiştir.

Yine aynı maddenin 9 uncu fıkrasında ise, "Ticari ve zirai kazançlar hariç olmak üzere bu maddeye göre vergisi kesinti yoluyla alınan kazanç ve iratlar için Kanunun 24 veya 26'ncı maddelerine göre beyanname verilmesi veya bu madde kapsamına girmeyen kazanç ve iratlar için verilecek beyannamelere söz konusu kazanç ve iratların dahil edilmesi ihtiyaridir. Şu kadar ki, Gelir Vergisi Kanunu'nun 75'inci maddesinin ikinci fıkrasının (5), (7) ve (14) numaralı bentlerinde yer alan menkul sermaye iratları ile fonların katılma belgelerinden ve yatırım ortaklıklarının hisse senetlerinden elde edilen kar paylarının verilecek beyannamelere dahil edilmesi zorunludur." hükmü yer almıştır.

1 Seri No.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliğinin "30.3." bölümünün beşinci ve altıncı paragraflarında;

"Öte yandan, dar mükellefiyete tabi kurumların, Türkiye'de bir işyeri veya daimi temsilci bulundurmak suretiyle yaptıkları ticari ve zirai faaliyet kapsamında, bu işyerleri veya daimi temsilcileri vasıtasıyla elde ettikleri serbest meslek kazançları, gayrimenkul sermaye iratları (dar mükellef kooperatiflere ait taşınmazların kiralanması karşılığında bunlara yapılan kira ödemeleri hariç) ve menkul sermaye iratları (kâr payları ile Kanunun 15 inci maddesinin birinci fıkrasında vergi kesintisine tabi tutulan menkul sermaye iratları hariç) üzerinden anılan Kanunun 30 uncu maddesine göre vergi kesintisi yapılmayacaktır.

Ancak, dar mükellefiyete tabi kurumların Türkiye'de bir işyeri veya daimi temsilcisi bulunmadan veya Türkiye'de bir işyeri veya daimi temsilci bulunsa da bu işyerlerinde yürüttükleri ticari faaliyetle bağlantılı olmamak suretiyle elde ettikleri, serbest meslek kazançlarından, gayrimenkul sermaye iratlarından ve kâr payları hariç menkul sermaye iratlarından Kanunun 30'uncu maddesine göre vergi kesintisi yapılacağı tabiidir."

açıklamaları yapılmıştır.

Bu hüküm ve açıklamalara göre, söz konusu petrol arama sondajı faaliyeti, Türkiye'de petrol arama lisansı bulunan Şirketinizin ... şubesi vasıtasıyla gerçekleştirilmekte olduğundan bu faaliyet dolayısıyla elde edilen kazancın ticari kazanç olarak değerlendirilmesi ve tevkifata tutulmaksızın elde edildiği dönemin geliri olarak kurumlar vergisi beyannamesi ile beyan edilmesi gerekmektedir.

Ayrıca, dar mükellef kurumların Türkiye'de elde ettikleri kazançların vergilendirilmesinde Türkiye ile ilgili ülke arasında Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması bulunması halinde bu anlaşma hükümleri öncelikle dikkate alınmalıdır.

VERGİ USUL KANUNU YÖNÜNDEN :

213 sayılı Vergi Usul Kanununun "Defter tutma" bölümünün;

- "Maksat" başlıklı 171 inci maddesinde, mükelleflerin bu kanuna göre tutmaları gereken defterleri vergi uygulaması bakımından bu maddede yazılı maksatları taşıyacak şekilde tutacakları,

-172 nci maddesinde ticaret şirketlerinin bu kanunun esaslarına göre defter tutmaya mecbur oldukları,

-177 nci maddenin 4 üncü bendinde, her türlü ticaret şirketlerinin birinci sınıfa dahil oldukları,

-176 ncı maddesinde birinci sınıf tüccarların bilanço esasına göre defter tutacakları

hüküm altına alınmıştır.

Buna göre, şirketinizin tam veya dar mükellef olup olmadığına bakılmaksızın birinci sınıf tüccar olarak bilanço esasına göre defter tutması gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.